

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ I SPORTU¹⁾ ORAZ MINISTRA ZDROWIA²⁾**

z dnia 2 października 2003 r.

w sprawie sposobu przeprowadzania przysposobienia obronnego studentów i studentek

(Dz. U. z dnia 7 października 2003 r.)

Na podstawie art. 166a ust. 10 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. ⁽¹⁾ Studenci i studentki, o których mowa w art. 166a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej "ustawą", składają wniosek w sprawie odbycia przysposobienia obronnego do dnia 31 października, jeżeli są studentami i studentkami studiów wyższych zawodowych, i do dnia 31 marca, jeżeli są studentami i studentkami jednolitych studiów magisterskich. W przypadku gdy rok studiów rozpoczyna się w semestrze letnim - do dnia 31 marca, jeżeli są studentami i studentkami studiów wyższych zawodowych, i do dnia 31 października, jeżeli są studentami i studentkami jednolitych studiów magisterskich.

§ 2. Program przysposobienia obronnego określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Szkoła wyższa zapewnia studentom i studentkom odbywającym przysposobienie obronne konsultacje udzielane przez osobę posiadającą wiedzę z zakresu objętego programem, o którym mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia, w szczególności przez nauczyciela akademickiego lub, za zgodą rektora, przez osobę, którą wskaże organizacja albo stowarzyszenie, o których mowa w art. 166a ust. 7 ustawy.

2. Konsultacje, o których mowa w ust. 1, przeprowadzane są dla grupy nieprzekraczającej stu osób w wymiarze co najmniej dwóch godzin w semestrze.

§ 4. 1. Egzamin z przysposobienia obronnego przeprowadza co najmniej dwuosobowa komisja egzaminacyjna powołana przez rektora.

2. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi co najmniej jeden nauczyciel akademicki albo osoba, o których mowa w § 3 ust. 1.

3. Przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej wyznacza rektor.

§ 5. 1. Egzamin z przysposobienia obronnego, w tym egzamin poprawkowy i komisyjny, przeprowadzany jest w formie testu.

2. Zakres wiedzy objętej egzaminem, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. 1. ⁽²⁾ Egzaminy, o których mowa w § 5, dla studentów i studentek studiów wyższych zawodowych powinny być przeprowadzone do dnia 31 marca, a dla studentów i studentek jednolitych studiów magisterskich - do dnia 30 września. W przypadku gdy rok studiów rozpoczyna się w semestrze letnim, egzaminy powinny być przeprowadzone do dnia 30 września dla studentów i studentek studiów wyższych zawodowych i do dnia 31 marca dla studentów i studentek jednolitych studiów magisterskich.

2. Nieprzystąpienie lub niezdanie egzaminów z przysposobienia obronnego nie ma wpływu na zaliczenie semestru (roku studiów).

§ 7. W roku akademickim 2003/2004 wniosek, o którym mowa w § 1, studenci i studentki składają do dnia 20 listopada 2003 r.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

- ¹⁾ Minister Edukacji Narodowej i Sportu kieruje działem administracji rządowej - szkolnictwo wyższe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (Dz. U. Nr 97, poz. 866).
- ²⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 93, poz. 833).
- ³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz. 1301, Nr 166, poz. 1363, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 i 1687 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874 i Nr 139, poz. 1326.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

PROGRAM PRZYSPOSOBIENIA OBRONNEGO

Cel kształcenia

Opanowanie przez studentów i studentki podstawowej wiedzy o bezpieczeństwie narodowym, w szczególności o organizacji obrony narodowej, oraz poznanie zadań państwa, w tym sił zbrojnych, w zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego, a także przygotowanie studentów i studentek do spełnienia przez nich powinności obronnych.

Program szczegółowy

1. Tradycje kształcenia obronnego w Polsce:
 - 1) w okresie rozbiorów;
 - 2) w okresie II Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) po drugiej wojnie światowej.
2. Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa Polski:
 - 1) pojęcie i zakres bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej:
 - a) pojęcie bezpieczeństwa,
 - b) bezpieczeństwo jako naczelną potrzebą człowieka (narodu),
 - c) interesy bezpieczeństwa narodowego,
 - d) wymiary bezpieczeństwa:
 - podmiotowy (jednostkowy, narodowy, międzynarodowy),
 - przedmiotowy (wartości, środki i narzędzia, aktywność państwa),
 - e) obrona narodowa jako dziedzina bezpieczeństwa narodowego,
 - f) pojęcia i istota obrony narodowej,
 - g) ewolucja pojęcia i zakresu obrony narodowej;
 - 2) konstytucyjne i ustawowe cele, zadania i obowiązki w sferze bezpieczeństwa i obrony narodowej:
 - a) funkcje państwa i podmiotów prawa państwowego w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej,
 - b) jedność organizacyjna systemów bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej,
 - c) interesy bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej w prawie polskim,
 - d) rola organów władzy w tworzeniu bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej,
 - e) zadania i obowiązki organów władzy i administracji, przedsiębiorców i obywateli,
 - f) rola organizacji pozarządowych w umacnianiu bezpieczeństwa narodowego i w obronie narodowej;

- 3) zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:
 - a) pojęcie i istota zagrożeń bezpieczeństwa narodowego,
 - b) typologia zagrożeń,
 - c) charakterystyka zagrożeń,
 - d) zagrożenia globalne,
 - e) zagrożenia dla Europy,
 - f) zagrożenia dla Polski i narodu polskiego;
 - 4) obrona narodowa i obrona wspólna NATO:
 - a) właściwości obrony narodowej (obrona: powszechna, państwowa, ciągła i ogólna),
 - b) organizacja i funkcjonowanie obrony narodowej,
 - c) charakterystyka elementów funkcjonalnych obrony narodowej,
 - d) obrona wspólna NATO,
 - e) zasady działania NATO,
 - f) zakres wspólnych przedsięwzięć obronnych,
 - g) koncepcja strategiczna NATO,
 - h) rola państwa - członka NATO,
 - i) interesy narodowe a sojusznicze;
 - 5) założenia strategii bezpieczeństwa narodowego:
 - a) pojęcie i istota strategii bezpieczeństwa narodowego,
 - b) kształtowanie się strategii bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) cele i zasady polityki bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d) przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym i wewnętrznym bezpieczeństwa narodowego;
 - 6) stany nadzwyczajne i gotowość obronna państwa:
 - a) pojęcie i istota stanów nadzwyczajnych i gotowości obronnej państwa,
 - b) stan klęski żywiołowej, stan wyjątkowy i stan wojenny - zasady wprowadzania stanów nadzwyczajnych, zasady działania organów władzy publicznej, zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela,
 - c) funkcjonowanie państwa po wprowadzeniu stanów nadzwyczajnych,
 - d) zarządzanie kryzysowe;
 - 7) założenia strategii obrony narodowej:
 - a) pojęcie i istota strategii obrony narodowej,
 - b) cele i zasady strategii obronności Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) system obronności państwa,
 - d) rola organów władzy, sił zbrojnych i układu pozamilitarnego w systemie obronności Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Organizacja wojskowa Polski:
- 1) pojęcie systemu wojskowego oraz jego misje i zadania:
 - a) pojęcie wojska, jego miejsce i rola w państwie,
 - b) pojęcie i struktura systemu wojskowego państwa,
 - c) zadania systemu wojskowego;
 - 2) Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju, kryzysu i wojny:
 - a) podstawowa funkcja sił zbrojnych,
 - b) działalność pokojowa,
 - c) reagowanie w sytuacjach kryzysowych (operacje inne niż wojna),
 - d) udział Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych operacjach pokojowych,
 - e) system mobilizacyjny sił zbrojnych,
 - f) działania w operacjach sojuszniczych poza terytorium kraju i w obronie kolektywnej Polski,
 - g) obowiązki państwa-gospodarza,
 - h) opór na terenach okupowanych;
 - 3) struktura organizacyjna sił zbrojnych:
 - a) czynniki wpływające na kształt i możliwości sił zbrojnych,
 - b) system dowodzenia,
 - c) rola Sztabu Generalnego,
 - d) Wojska Lądowe,
 - e) Wojska Lotnicze i Obrony Powietrznej (Siły Powietrzne),
 - f) Marynarka Wojenna,

- g) wojska operacyjne i terytorialny system wsparcia,
- h) rola okręgów wojskowych, wojewódzkich sztabów wojskowych, wojskowych komend uzupełnień i garnizonów,
- i) organizacja i przeznaczenie;
- 4) struktura organizacyjna rodzajów wojsk:
 - a) ogólne zasady organizacji wojsk:
 - związki taktyczne,
 - oddziały i pododdziały,
 - b) przeznaczenie, organizacja i podstawowe uzbrojenie wojsk pancernych, zmechanizowanych, desantowych, Żandarmerii Wojskowej, obrony terytorialnej, artylerii i obrony przeciwlotniczej, wojsk inżynieryjnych, chemicznych, łączności, komunikacji, logistyki, służby zdrowia,
 - c) duszpasterstwo wojskowe;
- 5) służba wojskowa:
 - a) rodzaje służby wojskowej (zawodowa, ochotnicza, obowiązek wojskowy obywateli - zasadnicza służba wojskowa i służba w rezerwie),
 - b) organizacja funkcjonowania wojska (hierarchia, dyscyplina, porządek wojskowy, garnizon i jednostka wojskowa);
- 6) podstawowe pojęcia i zasady walki zbrojnej:
 - a) pojęcie sztuki wojennej i jej części składowych: strategii, sztuki operacyjnej i taktyki;
 - b) środki, czynniki, sposoby, rodzaje i formy walki zbrojnej,
 - c) zasady sztuki wojennej;
- 7) współpraca cywilno-wojskowa:
 - a) istota, potrzeba, formy i zakres współpracy,
 - b) wojskowe wsparcie władz cywilnych i społeczeństwa - zasady i procedury,
 - c) organizacja współdziałania cywilno-wojskowego.
- 4. Cywilna organizacja obrony narodowej:
 - 1) misje i zadania cywilnej organizacji obrony narodowej:
 - a) zarys rozwoju cywilnej części obrony narodowej,
 - b) organizacja pozamilitarnej części obrony narodowej w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) zasady funkcjonowania i organizacji obrony cywilnej, świadczeń osobistych i rzeczowych oraz powszechnej samoobrony ludności;
 - 2) zagrożenia:
 - a) charakterystyka zagrożeń życia, mienia i środowiska,
 - b) zasady oceny i analizy zagrożeń bezpośrednich ludności i zakładów pracy,
 - c) podstawowe procedury postępowania wynikające z zagrożeń aktami terroryzmu biologicznego, radiacyjnego i chemicznego,
 - d) monitoring zagrożeń niemilitarnych,
 - e) podstawy prawne i zasady funkcjonowania społeczeństwa w czasie zagrożeń nadzwyczajnych;
 - 3) ochrona ludności:
 - a) sposoby ochrony ludności,
 - b) organizacja i funkcjonowanie ochrony ludności w Polsce,
 - c) zasady ochrony ludności w zakładach pracy i miejscu zamieszkania;
 - 4) ratownictwo:
 - a) krajowy system ratownictwa, z uwzględnieniem przepisów prawnych,
 - b) resortowe systemy ratownictwa (ogólne i specjalistyczne),
 - c) społeczne (pozarządowe) systemy ratownictwa;
 - 5) bezpieczeństwo i porządek publiczny:
 - a) rola administracji publicznej w kształtowaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
 - b) zadania i kompetencje Policji, straży miejskich (gminnych), Żandarmerii Wojskowej oraz innych służb w utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego;
 - 6) wsparcie cywilne sił zbrojnych:
 - a) relacje i współpraca cywilno-wojskowa,
 - b) zasady realizacji zadań gospodarczo-obronnych oraz świadczeń osobistych i rzeczowych,
 - c) kształtowanie społecznego wsparcia sił zbrojnych;
 - 7) organizacje pozarządowe w obronie narodowej:
 - a) miejsce i zadania organizacji pozarządowych w obronie narodowej,

- b) zasady wykonywania zadań przez organizacje pozarządowe na rzecz obrony narodowej;
- 8) ochrona i obrona granicy państwowej, ważnych obiektów i instytucji:
 - a) zasady ochrony granicy państwowej i ważnych obiektów,
 - b) ochrona obiektów i dóbr niezbędnych do przetrwania ludności,
 - c) ochrona dóbr kultury,
 - d) ochrona instytucji i zakładów pracy,
 - e) formacje ochronne;
- 9) zarządzanie kryzysowe w sytuacjach klęsk żywiołowych:
 - a) istota i znaczenie zarządzania w sytuacjach kryzysowych,
 - b) organizacja zarządzania w sytuacjach kryzysowych w Polsce,
 - c) zasady i przedsięwzięcia zarządzania w sytuacjach kryzysowych (zakład pracy, gmina, powiat),
 - d) zachowanie się ludzi w sytuacjach ekstremalnych.

ZAŁĄCZNIK Nr 2

ZAKRES WIEDZY OBJĘTEJ EGZAMINEM Z PRZYSPOSOBIENIA OBRONNEGO

Egzaminowany student powinien:

- 1) znać:
 - a) pojęcie i zakres bezpieczeństwa narodowego i obronności (obrony narodowej),
 - b) konstytucyjne i ustawowe ujęcie (regulacje) obowiązków obrony Ojczyzny,
 - c) charakter i zakres zagrożeń bezpieczeństwa narodowego,
 - d) ogólną organizację wojskową Polski i organizację obrony cywilnej,
 - e) formy wypełniania obowiązków obronnych przez obywateli;
- 2) posiadać ogólną wiedzę o:
 - a) założeniach strategii bezpieczeństwa i strategii obronności,
 - b) strukturze systemu obronnego,
 - c) strukturze sił zbrojnych,
 - d) organizacji służby wojskowej obywateli,
 - e) rodzajach, formach i sposobach walki zbrojnej;
- 3) potrafić określić:
 - a) zagrożenia nadzwyczajne życia ludzkiego, mienia i środowiska,
 - b) organy i instytucje organizujące ochronę ludności,
 - c) sposoby postępowania w sytuacjach zagrożeń,
 - d) organy i instytucje ratownictwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 4) wykazać orientację i ogólną znajomość zasad planowania i organizowania działań w administracji publicznej i przedsiębiorstwach, w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń.